QORTI ĊIVILI
(SEZZJONI FAMILJA)

ONOR.IMHALLEF

JACQUELINE PADOVANI GRIMA LL.D., LL.M. (IMLI)

Illum, 14 ta' Lulju 2021

Rik. Gur. Nru.: 228/2018/3 JPG

Kawza Nru.: 32

GA

vs

MA

Il-Qorti:

Rat ir-rikors ta' GA, datat 20 ta' Settembru 2019, a fol 2 et seqq., li jaqra hekk:

> *Illi dan huwa rikors ai termini tal-Artikolu 55 tal-Kapitolu 16 tal-Ligijiet ta' Malta permezz ta' liema r-rikorrenti qieghda titlob bir-rispett lil din l-Onorabbli Qorti sabiex tordna l-waqfien tal-Komunjoni tal-Akkwisti li tezisti bejn il-partijiet.*
>
> *Illi din it-talba tista ssir minn kull parti li u f'kull zmien matul is-smiegh tal-kawza ta' firda u dan skont ma jipprovdi l-Artikolu 55(!) tal-Kapitolu 16.*
>
> *Illi ma hemm xejn li ghandu jwaqqaf lil din l-Onorabbli Qorti milli tordna l-waqfien tal-Kommunjoni li tezisti bejn il-partijiet f'dan l-istadju.*
>
> *Illi hadd mill-partijiet ma huwa ser ibati ebda pregudizzju u dana peress li l-partijiet illum jghixu hajja separata.*
>
> *Ghaldaqstant r-rikorrenti titlob bir-rispett li din l-Onorabbli Qorti sabiex*

joghgboha:

(i) Tordna l-waqfien tal-komunjoni tal-Akkwisti li tezisti bejn il-mizzewgin GA u MA u dana permezz ta' sentenza ai termini tal-Atikolu 55 tal-Kapitolu 16 tal-Ligijiet ta' Malta;

(ii) Tordna li din is-sentenza tigi notifikata lid-Direttur tar-Registru Pubbliku ai termini tal-Artikolu 55(5) u li din l-ordni ghandha jkollha effett daqs li kieku l-waqfien tal-kommunjoni tal-akkwisti saret b'att pubbliku ai termini tal-Artikolu 55(5).

Rat li l-atti tar-rikors u d-dokumenti esebiti ġew debitament notifikati skond il-liġi;

Rat ir-risposta ta' MA, datata 7 ta' Ottubru 2019 ,a fol 6 li taqra hekk:

Illi l-esponenti qed topponi t-talba kif dedotta mill-attur ghas-segwenti ragunijiet;

Illi fl-ewwel lok, ma hemmx raguni valida ghala din it-talba qed issir f'dan l-istadju tal-proceduri. Il-gbir tal-provi ghadu ghaddej gmielu u ma hemm l-ebda dewmien inutli f'dawn il-proceduri li jiggusitfikaw tali talba f'dan l-istadju.

Illi fit-tieni lok, stante li l-provi ghadhom fi stadju bikri, u dan peress li waslu fil-gbir tal-provi tal-attur, u l-esponenti ghad ma kellhiex il-fakolta' tipproduci l-provi taghha, din l-Onorabbli Qorti ghad m'ghandiex stampa cara tal-assi formanti parti mill-komunjoni u ghaldaqstant jekk tigi xolta f'dan l-istadju tista tkun qed tikkawza pregudizzju.

Illi minkejja fir-rikors tieghu, l-intimat allega li l-ebda parti mhux ser tbati l-ebda pregudizzju minn dan ix-xoljiment izda hu ma gab l-ebda prova sabiex isostni dan, minkejja l-principju ta' onus probandi incumbit ei qui dicit non ei qui negat.

Ghaldaqstant, l-esponenti qed titlob lil din l-Onorabbli Qorti joghgobha

tichad it-talba rikorrenti, bl-ispejjez kontra r-rikorrent.

Rat l-atti u d-dokumenti kollha esebiti;

Ikkonsidrat:

Illi din hija sentenza wara talba maghmula mill-attur permezz tar-rikors tal- 20 ta' Settembru 2019 fejn talab lil dina l-Qorti tordna il-waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti bejn il-partijiet, u dana ai termini tal-artikolu 55 (1) tal-Kodici Civili. Dan l-artikolu jipprovdi s-segwenti:

> **"*Il-qorti tista', f'kull żmien matul is-smiegħ tal-kawża ta' firda, fuq talba ta' wieħed jew l-oħra mill-miżżewġin, tordna l-waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti jew tal-komunjoni ta' residwu taħt amministrazzjoni separata li teżisti bejn il-miżżewġin.*"**

Skond is-subinciz (2) tal-istess artikolu, l-ordni tal-waqfien tal-komunjoni ghandha tinghata b'sentenza u skont is-subinciz (3) l-ordni tal-waqfien tkun tghodd minn meta s-sentenza tghaddi in gudikat.

Illi r-raba sub-inciz tal-istess artikolu imbaghad jipprovdi illi:

> **"*Qabel tordna l-waqfien tal-komunjoni kif provdut f'dan l-artikolu, il-qorti għandha tqis jekk xi parti tkunx sejra tbati preġudizzju mhux proporzjonat bil-waqfien tal-komunjoni qabel is-sentenza tal-firda.*"**

Illi bhala regola, il-Qorti ghandha tordna x-xoljiment tal-istess komunjoni tal-akkwisti, salv ghal dawk il-kazi eccezzjonali fejn jigi sodisfacentement ippruvat illi l-waqfien ser igib mieghu preguddizzju mhux proporzjonat lil xi parti jew l-ohra.

Illi filfatt kif inghad fis-sentenza fl-ismijiet: **Daniela Mizzi vs Duncan Peter Mizzi,** deciza mill-Qorti tal-Appell fit-28 ta' Marzu 2015:

> **"*In tema legali jinghad illi l-Artikolu 55 tal-Kap.16 li fuqha hija bbazata t-talba attrici jaghti l-fakolta' lil parti jew ohra li "f'kull zmien matul is-smiegh tal-kawza ta' firda titlob il-waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti jew*

> ***tal-komunjoni tar-residwu taht amministrazzjoni separata li tkun tezisti bejn il-konjugi…..t-talba ghall-waqfien m'ghandhiex tinghata jekk parti tkun ser issofri "pregudizzju mhux proporzjonat." Inoltre, l-oneru tal-prova ta' dan ir-rekwizit jirrisjedi fuq min qed jallegah, skond il-principju incumbit ei qui dicit non ei qui negat.***"

Ili in materia, il-Qorti tal-Appell ikkonfermat decizjoni moghtija mill-Qorti tal-Familja fejn qieset li l-intimat ma kienx ser isofri pregudizzju sproporzjonat bit-terminazzjoni tal-komunjoni tal-akkwisti fil-mori tal-kawza. Ghall-kuntrarju, gie kkonsidrat mill-Qorti tal-Appell li t-terminazzjoni tal-komunjoni kien ser igib beneficcju inkwantu jevita li xi parti jew ohra taghmel xi dejn li, 'l quddiem, ikun jista' jigi addebitat lill-komunjoni.

Illi il-Qorti taghmel referenza ghall-kawza fl-ismijiet: **Desiree Lowell sive Desiree Lowell Borg vs Michael Lowell** deciza mill-Qorti tal-Appell fit-30 ta' Ottubru 2015, il-Qorti tal-Appell ikkonfermat is-sentenza moghtija mill-Qorti Civili (Sezzjoni Familja):

> ***"…il-Qorti tosserva li l-waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti ma jista' jkun ta' ebda pregudizzju ghas-sehem tal-attrici mill-assi li talvolta din tiskopri wara li twafqet il-komunjoni, ghax il-waqfien tal-komunjoni jirreferi ghal futur u mhux ghal dawk l-assi li diga' dahlu u qeghedin fil-komunjoni anke jekk ad insaputa tal-attrici".***

Permezz tar-risposta taghha, datata 7 ta' Ottubru 2019, l-intimata MA, topponi ghat-talba tal-attur u ssostni illi ma hemmx raguni valida ghal din it-talba f'dana l-istadju tal-proceduri. Illi filwaqt li f'nifs wiehed l-intimata tirrileva illi il-gbir tal-provi ghaddej gmielu u li m'hemm l-ebda dewmien inutli, f'nifs iehor tafferma illi l-provi ghadhom fi stadju bikri, b'dana illi l-Qorti ghad m'ghandhiex stampa cara tal-assi formanti parti mill-komunjoni tal-akkwisti, u illi jekk tigi xolta f'dana l-istadju, hija ser tkun pregudikata.

F'dan l-istadju il-Qorti terga taghmel referenza ghall-insenjamenti tal-Qorti tal-Appell, fis-sentenza: ***Desiree Lowell sive Desiree Lowell Borg vs. Michael Lowell***[1] fejn intqal ukoll:

> *"Fil-fehma tal-Qorti l-ezercizzju li trid taghmel il-Qorti huwa maqsum primarjament f'zewg stadji. Fl-ewwel stadju l-Qorti tezamina jekk loggezzjoni jew l-oggezzjonijiet*

[1] Deciza mill-Qorti tal-Appell fit-30 ta' Ottubru 2015.

imressqa humiex oggettivament rilevanti ghall-finijiet stretti tal-artikolu 55 sub-inciz 4. F'kaz li l-oggezzjoni tissupera l-ewwel gharbiel jehtieg li l-Qorti tghaddi sabiex tevalwa l-provi u s-sottomissjonijiet imressqa sabiex tiddeciedi jekk l-oggezzjoni, oggettivament rilevanti, hiex sorretta mill-provi u allura jekk l-intimata ippruvatx sodisfacentement illi fl-ewwel lok ser tbati pregudizzju u fittieni lok, dejjem jekk jirrizulta pregudizzju, jekk tali pregudizzju hux proporzjonat jew le.

Ezami tal-artiklu 55(4) juri illi mhux kull pregudizzju li tista' tivvanta xi parti b'opposizzjoni ghal sentenza in parte ghall-waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti jikkwalfika bhala ostaklu ghall-pronunzja ta' tali sentenza.

Is-sub inciz 4 tal-artikolu 55 jipprovdi illi l-Qorti ghandha tippronunzja l-waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti qabel is-sentenza finali kemm il-darba xi parti ma tkunx ser tbati pregudizzju mhux proporzjonat. Dana gie ritenut fil-kawza fl-ismijiet Jael Cassar vs Robert Cassar.[2]

In vista tal-ligi u tal-gurisprudenza li qed issir referenza ghalihom, din il-Qorti sejra tikkonsidra jekk l-oggezzjonijiet sollevati mill-intimata humiex:

1. **Relevanti għall-finijiet tal-Artikolu 55; u**
2. **Humiex tali li jissarrfu fi preġudizzju mhux proporzjonat u konsegwentement jiġġustifikaw iċ-ċaħda tat-talba tar-rikorrenti għall-waqfa tal-komunjoni tal-akkwisti sal-lum viġenti bejn il-partijiet.**

Il-Qorti tfakkar illi l-waqfien tal-komunjoni jsehh meta s-sentenza tal-Qorti tghaddi *in gudikat* u bl-ebda mod ma jkollha effett retroattiv. Il-Qorti dejjem ikkunsidrat illi dak li sal-lum huwa formanti mill-komunjoni tal-akkwisti ser jibqa` hekk sakemm ikun hemm ix-xoljiment tal-komunjoni tal-akkwisti u d-decizjoni dwar il-qasma tal-proprjeta` tal-partijiet. Dana qieghed jinghad fid-dawl tal-fatt li dak li qed jintalab fir-rikors huwa li l-istess komunjoni tal-akkwisti tieqaf u ma tibqax fis-sehh, u mhux il-likwidazzjoni taghha. Dan huwa konformi mal-insenjament tal-Qorti tal-Appell fid-decisjoni su riportata.[3]
Il-Qorti tara illi ghalkemm il-gbir tal-provi ghadu fi stadju fejn qeghdin jinstemghu l-provi tal-attur, mill-atti jirrizulta illi hemm dokumentazzjoni sostanzjali li hija diga esebita, il-

[2] Deciza mill-Qorti Civili (Sezzjoni Familja) nhar it- 3/12/2013 212/2019/2 RGM.
[3] Vide **Desiree Lowell sive Desiree Lowell Borg vs Michael Lowell** supra.

maggoranza ta' liema huma *inter alia bank statements* tal-*joint accounts* tal-partijiet.

Din il-Qorti hasbet fit-tul fir-rigward ghaliex huwa fid-dover taghha li tevalwa bir-reqqa jekk bix-xoljiment tal-komunjoni tal-akkwisti jekk xi parti jew l-ohra hux ser jbatu pregudizzju, u jekk dan hux ser jikkwalifika bhala pregudizzju 'mhux proporzjonat.'

Il-Qorti tosserva illi minkejja dak rapportat mill-intimata, kien jinkombi fuqha li tipprova il-"pregudizzju mhux proporzjonat", b'dana illi l-oneru tal-prova ta' dan ir-rekwizit jirrisjedi fuq min qed jallegah, skond il-principju *incumbit ei qui dicit non ei qui negat.* Illi ghar-rigward u minkejja li l-intimata kellha l-opportunita' li tipproduci provi u taghmel is-sottomissjonijiet taghha jew trattazzjoni ghar-rigward, il-Qorti tara illi l-intimata m'ghamlet xejn minn dan, anzi permezz tal-avukat difensur taghha ddikjarat illi m'ghandha l-ebda provi xi tressaq jew trattazzjoni x taghmel.[4] Illi ulterjorment, hija l-fehma konsiderata ta' din il-Qorti illi l-intimata hija ben konsapevoli u a konoxxenza tal-assi formanti parti mill-komunjoni b'dana illi l-waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti mhux ser tkun ta' pregudizzju mhux proporzjonat fil-konfront tal-intimata.

Ghal dawn il-motivi, il-Qorti taqta' u tiddeciedi billi tilqa' t-talbiet ta' GA u konsegwentement tordna l-waqfien tal-komunjoni tal-akkwisti li tezisti bejn il-partijiet ai termini tal-Artikolu 55 tal-Kap. 16 tal-Ligijiet ta' Malta, u tordna n-notifika ta' din is-sentenza lid-Direttur tar-Registru Pubbliku a spejjez ta' GA.

Spejjez riservati ghall-gudizzju finali.

Moqrija

Mhallef Jacqueline Padovani Grima LL.D. LL.M. (IMLI)

Lorraine Dalli
Deputat Registratur

[4] Vide Verbal tas-seduta 3 ta'Mejju 2021.